

Activiteitenplan 2017

Inleiding

In 2016 heeft de LVKK overeenkomstig haar Activiteitenplan gewerkt aan versterking en vernieuwing van haar bewonersnetwerk. We ondersteunen dorpsbewoners, zowel bestaande als nieuwe initiatieven, vooral door het veelvuldig delen van de aanwezige kennis en ervaring. Hierbij is speciaal aandacht voor het delen van kennis middels digitale media als website, twitter, facebook, LinkedIn. Een goed voorbeeld is het Netwerk Duurzame Dorpen.

Een ander belangrijk thema is de verhouding tussen de representatieve democratie en de participatiedemocratie. We onderzoeken nieuwe samenwerkingsvormen en relaties tussen actieve burger en overheid en ondersteunen bewonersorganisaties in hun zoektocht.

Inhoudelijk verslag van de werkzaamheden in 2016 is begin 2017 beschikbaar.

Onze missie is ook in 2017 het activeren en ondersteunen van bewoners bij het inrichten en organiseren van hun woon- en leefomgeving. Wij vervullen een belangrijke rol bij de ontwikkeling van de verzorgingsstaat naar de participatiesamenleving en het optimaal benutten van de kracht van burgers. Wij willen dat zoveel mogelijk mensen uit dorpen, buurten en wijken, de zogenaamde kerngemeenschappen, in staat zijn mee te doen in en bij te dragen aan de gemeenschap. Dat betekent: het netwerk zo inrichten dat jong en oud en arm en rijk kunnen deelnemen. Dat vraagt nieuwe, andere benaderingen; brede inzet van digitale media (input van jongeren en denk aan buurt- en dorpsapps) en methodieken om ouderen die geen toegang hebben tot de sociale media, alsmede kwetsbare bewoners die niet goed in staat zijn actief deel te nemen aan de participatiesamenleving. Wij ondersteunen bewoners en gemeenten bij de vormgeving van de participatiesamenleving.

Wij verbinden kennis en ervaring van bewoners van Limburg tot Groningen. Wij begeleiden de veranderende rol van de dorpsorganisatie van een organisatie die verticaal in de relatie tussen gemeente en bewoners staat, naar een verbinder van bewoners en een facilitator en producent van diensten.

In haar rapport van juni 2016 'De dorps doe-democratie' constateert het SCP dat dorpsbewoners veel waardering hebben voor de vrijwillige inzet van hun medebewoners; dat zij vinden dat bewoners samen moeten zorgen dat het goed leven is in het dorp; en dat bewoners meer te zeggen moeten hebben in het dorp. Onze activiteiten sluiten hier naadloos bij aan.

De LVKK in 2017:

- De LVKK staat voor het ondersteunen van bewoners bij het realiseren van hun doelstellingen met betrekking tot de leefbaarheid van hun dorp/ regio.
- De LVKK ondersteunt dorpsorganisaties bij het zoeken naar een goede vorm om een verbindende rol te spelen tussen verschillende bewonersinitiatieven.
- De LVKK ondersteunt bewonersorganisaties en –initiatieven bij het samen met gemeentelijke overheid en ondernemers en maatschappelijke organisaties vorm geven aan een nieuwe, levende, innovatieve, participatieve democratie.
- De LVKK ondersteunt bewonersorganisaties en –initiatieven door kennis en ervaring die lokale organisaties ontwikkeld hebben, te bundelen en rechtstreeks ter beschikking te stellen.
- Daarnaast signaleert de LVKK trends die belangrijk zijn voor de leefbaarheid van het platteland; van de thematieken die actueel zijn en waar overheid en bedrijfsleven op in dienen te spelen.

Een overheid die haar bewoners een grotere rol dan voorheen geeft bij het vorm geven van de samenleving; die meer verantwoordelijkheid legt bij de bewoner en die de bewoner aanspoort zelf diensten te leveren aan de gemeenschap, kan er niet om heen de kennisuitwisseling en de ondersteuning van actieve bewoners te faciliteren.

Dit kan o.a. door ondersteuning van de activiteiten van de LVKK en haar leden; de Provinciale Verenigingen voor Kleine Kernen.

De activiteiten van de Landelijke Vereniging voor Kleine Kernen in 2017 zijn onder te verdelen in een drietal hoofditems.

1. Burgerinitiatief; Overheidsparticipatie; Agenda Lokale Democratie.
2. Burgerbedrijven; Dorpscoöperatie; Dorp als producent.
3. Kennisdeling; Advisering overheden en bedrijven.

Bij de inhoudelijke thema's gaat het altijd om twee aspecten: Het ene is het proces; bewoners nemen zelf initiatief en verhouden zich tot andere initiatieven; tot overheden. Dat is het aspect van de participatiemaatschappij; de rol van actieve bewoners; het onderzoeken van nieuwe rollen. Van eigenaarschap en verantwoording. Veelal initiatieven naast al bestaande 'traditionele' netwerken. Dat is de kern van het bestaan van onze (en de provinciale) verenigingen en beweegt zich op het terrein van de Agenda Lokale Democratie.

Daarnaast is er altijd een inhoudelijk aspect: de ene keer laaggeletterdheid (OCW); een andere keer zorg (VWS); een andere keer vervoer (I&M); een andere keer snel internet (EZ) etc.

De terreinen waarop de initiatieven zich bewegen hebben altijd een inhoudelijke en een proceskant.

1. Burgerinitiatief ; Overheidsparticipatie ; Agenda Lokale Democratie

In 2017 ondernemen we de onderstaande activiteiten die mede invulling geven aan de doelen van de Agenda Lokale Democratie en het versterken van bewonersinitiatieven.

- 1.1. De Verdiepingslag Overheidsparticipatie onder de aandacht brengen van gemeenten. De Verdiepingslag Overheidsparticipatie (in 2016 begeleid door onze Gelderse Vereniging DKK als traject uitgevoerd door de gemeente Doetinchem) brengt bewoners, college van B&W, ambtenaren en Gemeenteraad samen om gedachten over samenwerking en participatie uit te wisselen en tot afspraken te komen hoe in de toekomst om te gaan met initiatieven van bewoners.
We bieden de verdiepingslag aan gemeenten aan.

- 1.2. Met bewonersorganisaties/ gemeenten aan de slag om
 - Bovendorpse samenwerking te stimuleren; en dorpscontactambtenaren in te voeren.
 - In twee provincies waar gemeentelijke herindeling actueel is (of wordt, zoals de provincie Groningen) bovendorpse samenwerking te stimuleren en met gemeenten, bewonersorganisaties en VNG een breder traject aangaan met als thema: burgers nabijheid en overheids nabijheid. Hierin gaat het om het in gesprek zijn van overheid en burgers; wederzijdse verwachtingen; communicatie; en verkleinen (ondanks schaalvergroting) van de afstand burger- overheid.

Hiermee sluiten we aan bij rapporten als van de VNG en van de commissie van de Donk. Het vraagstuk van het realiseren van een goede communicatieve relatie tussen grotere bestuursseenheden en haar bewoners is één van de grote uitdagingen waar we voor staan.

Ook willen we met name in de nieuwe grote gemeenten aandacht voor de relatie en samenhang tussen stad en ommeland. Wat zijn de gevolgen van intergemeentelijke samenwerking en daarbij behorende bestuurlijke schaalvergroting voor bewonersinitiatieven. Denk daarbij aan de Omgevingswet en de decentralisaties van WMO/zorg.

- 1.3. Organiseren zesde PlattelandsParlement

Doel van het PlattelandsParlement is onverminderd dat bewoners en beleidsmakers de kracht van bewonersinitiatieven zien; dat zij doordrongen raken van het vele wat op verschillende themagebieden is gerealiseerd door de inzet en vakkundigheid van medebewoners.

Naast veel presentaties van initiatieven kiezen we voor een nieuwe insteek enigszins analoog aan de dorpentop en de G1000: Rond een aantal thema's brengen we actieve bewoners, ambtenaren, maatschappelijke organisaties, wethouders, Kamerleden bij elkaar om in dialoog te gaan over wensen van bewoners en te onderzoeken hoe de verschillende groepen aanwezig daaraan bij kunnen dragen.

We onderzoeken de mogelijkheid om het PlattelandsParlement te combineren met het Europees PlattelandsParlement dat de LVKK en de VKKNB (Vereniging Kleine Kernen Noord Brabant) in oktober 2017 in Noord Brabant organiseren.

- 1.4. Organiseren Dorpsvernieuwingsprijs

Het ultieme voorbeeld van participatieve democratie: Welke dorpen zijn voorbeelden voor de rest van het land omdat ze zelf, in samenwerking met de overheid, de leefbaarheid in de dorpsgemeenschap op peil houden en zelfs verbeteren. Wat valt er te leren van elkaar (burger en overheid) en hoe zijn we inspirerend voorbeeld voor andere dorpen. Die inspiratie strekt zich uit tot in Europa door de deelname (en uitwisseling van kennis en ervaring) van de winnaar aan de Europese Dorpsvernieuwingsprijs.

- 1.5. Jongeren in de dorpsgemeenschap ondersteunen naar actief burgerschap. Onderzoek naar en ondersteuning van initiatieven waarbij jongeren zich inzetten voor de dorpsgemeenschap. We doen dit in samenwerking met o.a. de Plattelandsjongerenorganisaties.
- 1.6. Versterken communicatie burgers – gemeenten.

Ondersteuning van een aantal dorpsorganisaties en gemeenten omtrent de communicatie van (grote) vraagstukken of gemeentelijke plannen. Denk aan de ervaring met plannen voor vluchtelingenopvang; windmolenparken; omgevingswet.

- 1.7. Een onderzoek naar de veranderende rol van dorps- en wijkraden. We onderzoeken (samen met wrs. de Universiteit van Utrecht; Tine de Moor) de veranderende rol van de dorpsorganisatie en dorps- en wijkraden. Tevens begeleiden we een vijftal dorpen/ dorpsorganisaties bij het zoeken naar hun weg in de veranderde samenleving; het aanmeten van een nieuwe rol in de lokale democratie en het verkrijgen van de benodigde vaardigheden daarvoor.

2. Burgerbedrijven ; Dorpscoöperaties ; Dorp als producent

Dorpsorganisaties en bewonersinitiatieven in dorpen produceren steeds vaker een deel van hun welzijn en economische goederen. Zij leveren een bijdrage aan een duurzame dorpsamenleving in zowel sociaaleconomisch als fysiek opzicht.

Een zorgcoöperatie coördineert de zorg en levert soms ook zorg. De energievoöperatie koopt gezamenlijk energie in om de prijswinst die daarmee geboekt wordt in te zetten in de gemeenschap en/of om te sparen voor investeringen om zelf met het dorp energie op te wekken.

De dorpscoöperatie runt het zwembad; runt een gemeenschapshuis of winkel; een inbrengwinkel etc. Deze vele facetten maken samen het dorp tot een duurzame gemeenschap.

In 2017 voeren we de volgende projecten uit:

- 2.1 Actief ondersteunen van zorginitiatieven, waarmee kleinschaliger zorg op maat wordt gerealiseerd en die in het voortraject welzijnsactiviteiten voor en door de bewoners organiseren.
- 2.2 Participeren in het landelijk Platform Nederland Zorgt Voor Elkaar; mee de belangenbehartiging ten opzichte van zorgverzekeraars vorm geven; in gesprek met het Ministerie van VWS.
- 2.3 Initiatieven ondersteunen die zich inzetten voor de bereikbaarheid van het platteland. Het gaat hierbij om initiatieven met betrekking tot de digitale bereikbaarheid (glasvezel wordt door de grote aanbieders NIET aangelegd in de buitengebieden; initiatieven beijveren zich voor en realiseren soms aanleg in het gehele dorp en buitengebied) en de fysieke bereikbaarheid: we ondersteunen vervoersinitiatieven vanuit dorpen bij hun organisatie en bij het slechten van belemmeringen vanuit regelgeving.
- 2.4 Dorpscoöperaties ondersteunen bij de ontwikkeling van hun dienstverleningspakket en organisatorische opzet.
- 2.5 Onderscheiden onderdeel maar hiermee verbonden is de ondersteuning van dorpsorganisaties en –initiatieven bij de ontwikkeling dan wel instandhouding van een plek voor ontmoeting, uitwisseling, overleg, ontspanning, en broeinest voor nieuwe ideeën binnen de gemeenschap. Een fysieke ontmoetingsplek zoals een dorps huis of een multifunctioneel centrum levert een belangrijke bijdrage aan de ervaren leefbaarheid. Voor gemeenschap en gemeente liggen er uitdagingen om deze gemeenschapsvoorziening de functie te geven die ze kan vervullen.

We organiseren in aansluiting op de activiteiten in sommige provincies een Landelijke Dag van het "Dorpshuis".

- 2.6 Toerusten kwetsbare burgers.
Dorpsorganisaties constateren veelvuldiger dat er in de dorpsgemeenschappen kwetsbare groepen burgers zijn die niet in staat zijn actief deel te nemen aan de participatiesamenleving. Winsemius benadrukt het belang om deze burgers toe te rusten zodat ze ook een bijdrage kunnen leveren aan dorps- of verenigingsleven. Zodoende wordt een toenemende tweedeling tussen burgers tegengegaan.
Samen met Learn for Life en LCGW (Landelijk Contact Gemeentelijk Welzijnsbeleid) ondersteunen we een experiment waar de dorpsorganisatie samen met de gemeente probeert deze onderscheiden groepen toe te rusten en te activeren om deel te kunnen nemen aan de participatiedemocratie.
Ook hier geldt dat onze rol vooral is om samenwerking en verbindingen te stimuleren van bewoners/dorpsorganisaties met organisaties die al actief zijn op de genoemde terreinen.

3. Kennisdeling; Advisering overheden en bedrijven

De kracht van de LVKK zit voor een groot deel in de enorme hoeveelheid kennis, ervaring, creativiteit en originaliteit die via de dorpen en de beroepskrachten van de provinciale verenigingen voor kleine kernen beschikbaar is. Deze kennis delen we met elkaar zodat ze beschikbaar is voor in principe alle dorpen, buurten, wijken (kerngemeenschappen).

Een belangrijke schakel hierbij is het Netwerk Duurzame Dorpen. Middels dit netwerk is kennis, ervaring en kunde beschikbaar over bewonersinitiatieven uit alle delen van het land met betrekking tot een zestiental thema's. Daarnaast organiseert het netwerk regionale bijeenkomsten voor actieve bewoners rond een zelfde thema.

Een andere belangrijke schakel is de 'Vraagbaak' van de website www.dorpshuizen.nl. Via de Vraagbaak (die met 2000 hits per maand goed wordt bezocht door dorpshuisvrijwilligers uit het hele land) is informatie te verkrijgen over werkelijk alle aspecten waar je als dorpshuisbestuur mee te maken hebt.

Daarnaast organiseert de LVKK bijeenkomsten waarop kennis wordt uitgewisseld; denk aan het ontwikkelen van het coördinatorennetwerk; inhoudelijke themabijeenkomsten; provinciale inspiratiebijeenkomsten en dorpendagen en plattelandsparlementen.

Tevens zijn we voelhoorn voor bedrijven en nutsdiensten en adviseren we beleidsmakers bij overheid en bedrijfsleven en werken we samen met een groot aantal aanpalende organisaties zoals LSA, NOV, en KNHM.

In 2017 voeren we de volgende projecten uit:

- 3.1 Ondersteunen en mede vorm geven van het kennisnetwerk 'Netwerk Duurzame Dorpen'.
We voeden mede de content; maken reclame voor de site bij de dorpsorganisaties en initiëren mede fysieke ontmoeting.
- 3.2 Ondersteunen en mede vorm geven van het kennisnetwerk DorpsHuizen.nl en zorgen voor een permanent up-to-date houden van de kennis op de Vraagbaak.
- 3.3 Viermaal per jaar is er themabespreking; duiding van trends en kennisuitwisseling tijdens de bijeenkomsten van het coördinatorennetwerk. Tussendoor hebben de

coördinatoren (vooral middels sociale media) frequent contact met elkaar over ontwikkelingen in hun provincie.

- 3.4 Internationale deling van kennis omtrent plattelandontwikkeling; bewonersinitiatief en vrijwillige inzet.
We ondersteunen projecten van kennisuitwisseling over de grens die door onze provinciale leden worden georganiseerd; we participeren in Volonteuropa waarin we kennis delen omtrent de inzet van vrijwilligers in geheel Europa; we bespreken ontwikkelingen en de mogelijkheden tot vitalisering van de plattelandseconomie binnen het overkoepelende Europese netwerk van ERCA en ELARD en PREPARE; we organiseren in 2017 in opdracht van laatstgenoemde drie organisaties het Europees PlattelandsParlement.
- 3.5 Samenwerken met partners aan onderzoek en innovatie. We onderzoeken trends en adviseren dorpsorganisaties. We werken samen met andere verwante organisaties die bewonersinitiatief ondersteunen.
 - Geregeld werken we samen in projecten; studiedagen en dorpsondersteuning met de KNHM; Movisie; Oranje Fonds.
 - Voor wetenschappelijke onderbouwing van onze activiteiten; wetenschappelijk onderzoek naar trends en ontwikkelingen en verantwoorde advisering aan de dorpsinitiatieven werken we samen met de Hogeschool Arnhem/Nijmegen (HAN), de Wageningen University and Research (WUR) en de Universiteit van Utrecht (UvU). We werken ook mee aan onderzoeken die vanuit deze instellingen worden gehouden zoals het onderzoek naar de Commons van Tine de Moor (UvU).
 - We participeren in het landelijk netwerk 'Nederland Zorgt Voor Elkaar' en werken intensief samen met onze 'stedelijke partner' de LSA' in bijvoorbeeld het zorgproject en de ondersteuning van dorpshuizen/gemeenschapsvoorzieningen en de dag van het Dorpshuis.
- 3.6 Adviseren van overheden en bedrijven en informeren media.
Wij adviseren veelal op hun verzoek bedrijven als Banken, De Nederlandsche Bank en Post.nl op het terrein van bereikbaarheid en toegankelijkheid van financiële resp. postvoorzieningen op het platteland.
We participeren in de Adviesraad van de Regiobank en denken mee met het RIVM hoe de plattelandsgebieden te bereiken voor preventieve gezondheidszorg.
Voor de landelijke media zijn we een belangrijke informatiebron als zij ontwikkelingen op het platteland willen duiden.